

مجموع شرایط جدید بیمه‌نامه‌های باربری

(قسمت دوم)

انواع خسارت‌ها و هزینه‌های تحت پوشش

انواع خسارت‌ها و هزینه‌هایی که بیمه‌گران بر اساس کلوزهای جدید متعهد به پرداخت آنها می‌شوند، در لابه‌لای بندها و مواد مختلف این شرایط گنجانیده شده‌اند. قابل توجه است که در شرایط جدید «فرانشیز» به چشم

نمی‌خورد. بنابراین برخلاف شرط (W.A) قدیمی که حاوی ۳ درصد فرانشیز بود در این مجموعه شرایط خسارت‌های جزئی به‌طور کامل جبران می‌شوند. در جدول شماره (۱) انواع خسارت‌ها و هزینه‌های مشمول بیمه، که هر سه کلوز (A)، (B) و (C) تحت پوشش قرار می‌گیرند، منعکس شده است.

جدول شماره (۱)

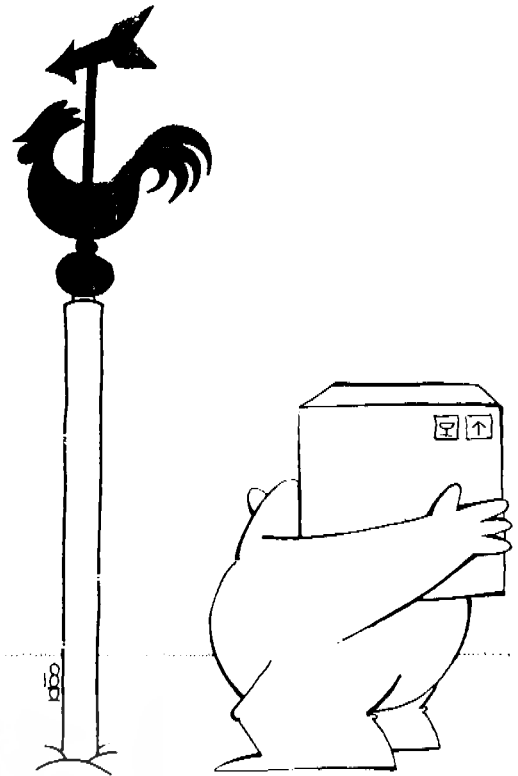
انواع خسارت‌ها	انواع هزینه‌ها
۱- خسارت‌های جزئی ۲- خسارت‌های کلی (واقعی)	۱- هزینه‌های خاص ۲- هزینه‌های جلوگیری از بروز و توسعه خسارات
۳- خسارت‌های کلی (فرضی) ۴- خسارت ناشی از تقدیه مورد بیمه در حین زیان همگانی	۳- هزینه‌های حمل مجدد ۴- هزینه نجات
	۵- سهم مورد بیمه از هزینه زیان همگانی واقع شده
	۶- هزینه ناشی از «شرط مسئولیت متقابل در تصادم» که از ناحیه قرارداد حمل منوجه مورد بیمه می‌شود

خطرات تحت پوشش

بیمه‌گران برای بیان خطرات بیمه‌شده در بیمه‌نامه‌ها از جمله بیمه‌نامه‌های باربری به دو شیوه عمل می‌کنند. در برخی از بیمه‌نامه‌ها خطرات بیمه‌شده درج نمی‌شوند و فقط به ذکر خطرات استثناء شده اکتفا می‌شود. این بیمه‌نامه‌ها «تمام‌خطر» نامیده شده و مطابق با شرایط آنها هر واقعه و یا حادثه‌ای که رخ داده و جزء استثنائات نباشد، بیمه‌گر خسارت را جبران می‌کند. در برخی دیگر خطرات بیمه‌شده و استثناء هر دو ذکر می‌شوند. این گروه، بیمه‌نامه «با خطرات مشخص» هستند و بیمه‌گر فقط در مقابل خسارت‌های

در این نوشتار از تفسیر انواع خسارت‌ها و هزینه‌های فوق اجتناب شده است و لذا برای یافتن مصادیق و معنای هر یک از موارد فوق‌الذکر می‌باید به مفاد شرایط جدید، عرف بیمه‌های باربری و یا قوانین موضوعه در زمینه حقوق و بیمه دریایی مراجعه کرد. با این وجود بی‌مناسبت نیست اشاره بشود که بر اساس کلوزهای مصوب جدید، حتی اگر محموله به کمتر از ارزش واقعی بیمه شده باشد، بیمه‌گر مسؤلیت جبران و پرداخت کامل سهم‌الشرکه مورد بیمه را از زیان همگانی خواهد داشت. به عبارت دیگر «قاعده نسبی» از سوی بیمه‌گر اعمال نخواهد شد.

از این دیدگاه عیناً مانند کلوزهای قدیمی تنظیم شده‌اند. شرط (A) مشابه کلوز (All Risk) قدیمی بر مبنای بیمه‌نامه‌های «تمام‌خطر» تهیه شده است. در صورتی که مجموعه شرایط (B) و (C) از این لحاظ مانند کلوزهای (F.P.A) و (W.A) قدیمی، منطبق با بیمه‌های «با خطرات مشخص» تدوین شده‌اند. بنابراین دامنه تعهدات بیمه‌گر در شرط (A) بیش از دو مجموعه شرط (B) و (C) است و در مقایسه‌ای مابین این دو نیز همان‌طور که در جدول شماره (۲) منعکس است، شرط (B) پوشش بیشتری از خطرات را نسبت به (C) ارائه می‌دهد.

ماده (۱) هر سه مجموعه شرایط با عنوان «خطرات بیمه‌شده» به بیان دامنه تعهد بیمه‌گر از لحاظ نوع خطرات و وقایع می‌پردازد. در جدول شماره (۲)، خطرات مذکور در این شرایط به تفکیک هر یک درج شده است.

همان‌طور که در بالا اشاره شد، در مجموعه شرایط (A) لیست خطرات بیمه‌شده درج نمی‌شود ولیکن به منظور فراهم آوردن امکان مقایسه و سهولت درک تفاوت‌های موجود مابین این ۳ مجموعه شرایط، خطراتی که تصور می‌رود عمومیت داشته و در صورت وقوع، توسط مجموعه شرایط (A) پوشش داده می‌شوند، نیز در جدول ذکر شده‌اند.

ناشی از خطرات بیمه‌شده مذکور در بیمه‌نامه مسئولیت می‌پذیرد. با این مقدمه کوتاه ملاحظه می‌شود که مجموعه شرایط جدید

جدول شماره (۲)

لیست عمومی خطرات تحت پوشش مجموعه شرایط (A)، (B) و (C)

توضیحات	A	B	C	خطرات بیمه شده
	✓	✓	✓	۱- آتش سوزی و انفجار
	✓	✓	✓	۲- به گل نشستن، زمین گیر شدن، برخورد با کف دریا، غرق شدن، واژگون شدن (کشتی یا شناور)
بر خلاف شرایط قبلی صراحتاً تحت پوشش قرار گرفته‌اند.	✓	✓	✓	۳- واژگون شدن یا از راه یا از خط خارج شدن وسیله حمل زمینی
منظور برخورد کالاها با یکدیگر به علت توفان یا درحین حمل زمینی نیست.	✓	✓	✓	۴- تصادم یا برخورد کشتی، شناور یا وسیله حمل دیگر با هر جسم خارجی به غیر از آب
	✓	✓	✓	۵- تخلیه کالا در بندر اضطراری
	✓	✓	✓	۶- تفدیه کالا در جریان زیان همگانی
	✓	✓	✓	۷- به دریا انداختن کالا برای سبک سازی

ادامه لیست: خطرات تحت پوشش مجموعه شرایط (A) و (B)

توضیحات	A	B	خطرات بیمه شده
دو مورد اول قبلاً فقط در پوشش داشتند. (A.R)	✓	✓	۸- زلزله، آتشفشان یا صاعقه
	✓	✓	۹- به دریا افتادن کالا از روی عرشه کشتی
قبلاً مطابق با کلوز (W.A) فقط ورود آب دریا که ناشی از یکی از خطرات بیمه شده بود پوشش داشت	✓	✓	۱۰- ورود آب دریا، دریاچه، رودخانه به کشتی، شناور، محفظه کالا، کانتینر، لیفت وان یا محل انبار
محدود به بندر مقصد یا مبداء نیست و شامل تخلیه و بارگیری در حین ترانسپیمنت نیز می شود	✓	✓	۱۱- تلف کلی هر بسته در کشتی یا شناور و یا تلف کلی هر بسته به علت افتادن در هنگام بارگیری و یا تخلیه کشتی و یا شناور

ادامه لیست: خطرانی که تحت مجموعه (A) مزاد بر سایر مجموعه شرایط جبران می شوند.

توضیحات	A	خطرات بیمه شده
	✓	۱۲- طوفان
	✓	۱۳- دزدی دریائی
	✓	۱۴- آسیب و تخریب عمدی مورد بیمه که توام با سوء نیت است از طرف هر کس
	✓	۱۵- خسارتهای ناشی از باران و آفتاب و دم
	✓	۱۶- دزدی، دله دزدی، عدم تحویل
	✓	۱۷- سائیدگی، زنگ زدگی، نشت، شکست
	✓	۱۸- لب پریدگی، کج شدن، خراشیدگی، ضربه دیدگی
	✓	۱۹- کالای مجاور، روغن زدگی
	✓	۲۰- خسارت ناشی از چنگک
	✓	۲۱- کرم زدگی، موش زدگی، آفت زدگی و...
	✓	۲۲- ریزش، کسری

مجموعه شرایط (B) و (C) نیز بر مبنای «خطرات مشخص» تنظیم شده اند ولیکن علی رغم اصل حقوقی ذکر شده در بالا، در ماده (۱) این شرایط، جمله ای درج شده است که کاربرد اصل مزبور را در مورد تعدادی از حوادث تعدیل می کند. در مورد این وقایع بر اساس ماده ۱-۱ این مجموعه شرایط، کافی است که تلف یا آسیب وارده «منطقاً مرتبط با» آنها باشد. با این جمله خطرهای بیمه شده به دو گروه تقسیم می شوند:

توجه به خطرانی که در ماده ۱ مجموعه شرایط (B) و (C) ذکر شده اند از یک لحاظ دیگر نیز حایز اهمیت است. در بیمه نامه های با «خطرات مشخص» فرض بر این است که بیمه گران در صورتی ملزم به جبران خسارت می باشند که رابطه علت و معلولی مابین خسارت واقع شده و یکی از خطرهای بیمه شده وجود داشته باشد. اثبات این نکته که خطر بیمه شده ای «سبب بلافاصل» وقوع خسارت بوده است، ضرورت داشته و به عهده بیمه گزار است.

(A) ارایه می‌دهند. به علاوه باید توجه داشت که خطر دزدی در مجموعه (B) تحت تأمین بیمه‌گر قرار نمی‌گیرد و در صورت نیاز می‌باید آن را با الصاق شرط مربوط به آن، به بیمه‌نامه اضافه کرد. نکته حایز اهمیت دیگر در مجموعه‌های (B) و (C) آن است که زیان همگانی و هزینه‌های نجات مشروط به آنکه از خطرات مستثنی شده ناشی نشده باشند، جبران می‌شوند. به عبارت دیگر تا آنجا که زیان همگانی و هزینه نجات برای پیشگیری از خسارت یا در ارتباط با آن رخ می‌دهند، ولو اینکه عامل وقوع آن یکی از خطرات بیمه‌شده نیز نباشد، تحت پوشش قرار می‌گیرند.

۱- خطرهایی که کافی است به نحوی آنها را با خسارت واقع شده ارتباط داد.
 ۲- خطرهایی که می‌باید ثابت شود علت اصلی و سبب بلافصل خسارت واقع شده، هستند.
 در مورد گروه اول بیمه‌گذار هنوز می‌باید ثابت کند خطری که موجب خسارت و یا تلف شده است، جزو خطرهای بیمه‌شده مذکور در مجموعه شرایط است. با این وجود نشان دادن ارتباط منطقی بین خسارت و خطر برای دریافت خسارت کفایت می‌نماید.
 جدول شماره (۳) تقسیم‌بندی خطرات بیمه‌شده در دو مجموعه شرایط (B) و (C) را از این لحاظ منعکس می‌کند.
 همان‌طور که در جداول شماره (۲) و (۳) ملاحظه می‌شود، مجموعه شرایط (B) و (C) به ترتیب پوشش‌های محدودتری را از

جدول شماره (۳)

رابطه ما بین خطر و خسارت					
خطر رابطه علت و معلولی با خسارت داشته باشد			خطر رابطه منطقی با خسارت داشته باشد		
شرط (C)	شرط (B)	نام خطرات	شرط (C)	شرط (B)	نام خطرات
✓	✓	- تقدیه کالا در جریان زیان همگانی	✓	✓	- آتش سوزی و انفجار
✓	✓	- به دریا انداختن کالا برای سبک سازی کشتی	✓	✓	- به گل نشستن، زمین‌گیر شدن، برخورد با کف دریا غرق شدن، واژگون شدن کشتی یا شناور
	✓	- به دریا افتادن کالا از روی عرشه	✓	✓	- واژگون شدن یا از خط یا از راه خارج شدن وسیله حمل زمینی
	✓	- ورود آب دریا، دریاچه یا رودخانه به کشتی، شناور، محفظه کالا، کانتینر، لیفت‌وان یا محل انبار	✓	✓	- تصادم، برخورد کشتی، شناور یا هر وسیله حمل دیگر با هر جسم خارجی به غیر از آب
			✓	✓	- تخلیه کالا در بندر اضطراری
	✓	- تلف کلی هر بسته روی عرشه کشتی یا شناور و یا تلف کلی هر بسته به علت افتادن به هنگام بارگیری و یا تخلیه کشتی یا شناور		✓	- زلزله، آتشفشان، صاعقه
* در مجموع شرایط (A) وجود رابطه علت و معلولی مابین خسارت وارد شده و خطر رخ داده الزامی است.					